

REFORMA ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

PŘEHLED č. 8: SOCIÁLNÍ ASPEKTY NOVÝCH PRAVIDEL

Nová pravidla pro zadávání veřejných zakázek mají mimo jiné za cíl přispívat k realizaci politik v oblasti životního prostředí, sociálního začleňování a inovací. Sociální aspekty se však neomezují pouze na sociální začleňování. Zahrnují také dodržování práv vyplývajících z platné legislativy.

- Nové směrnice nyní obsahují tzv. **horizontální sociální doložku**:
 - Ta připomíná zásadu dodržování platných závazků v oblasti životního prostředí, sociální oblasti a oblasti pracovního práva, jež vyplývají z právních předpisů Unie, vnitrostátních právních předpisů, kolektivních smluv či mezinárodního práva. Je totiž důležité, aby členské státy a orgány veřejné správy dohlížely na dodržování platných závazků na místech, kde se práce vykonávají a služby poskytují.
 - Podnik, který nerespektuje uvedené závazky může být z účasti v zadávacím řízení vyloučen.
 - Orgány veřejné správy jsou povinny vyloučit každou nabídku, která je nepřiměřeně nízká, pokud se zjistí, že firma předkládající tuto nabídku této ceny dosáhla tím, že nedodržuje závazky v oblasti životního prostředí, sociální oblasti a oblasti pracovního práva, jež vyplývají z právních předpisů Unie, vnitrostátních právních předpisů, kolektivních smluv či mezinárodního práva. Jedná se nový nástroj potírání sociálního dumpingu.
- **Sociální kritéria** mohou být zahrnuta přímo do zadání veřejné zakázky:
 - Veřejní zadavatelé tak od nynějška mohou zohledňovat postupy pro výrobu zboží, poskytování služeb a konkrétních stavebních prací, které chtějí pořídit. Z tohoto důvodu se mohou rozhodnout zadat danou zakázku firmě, která na výrobu požadovaného zboží nebo poskytování požadovaných služeb najme největší počet znevýhodněných osob, např. dlouhodobě nezaměstnaných. Rovněž mohou zohlednit specifické pracovní podmínky těchto zaměstnanců, které by mohly jít nad rámec zákonných povinností.
 - Tato kritéria se však budou moci týkat pouze zaměstnanců pracujících na výstavbě, výrobě nebo dodávkách zboží a služeb konkrétně uvedených v dané veřejné zakázce. Nebude tedy možné, aby podnik musel provádět obecnou politiku sociální nebo environmentální odpovědnosti, neboť takový požadavek není přímo spojen s pořízovaným zbožím či službami.
- Rovněž se prosazuje **sociální začleňování**: od nynějška bude možné **vyhradit zadání veřejné zakázky**:
 - na všechny druhy prací, služeb a dodávek specifickým organizacím („chráněným dílnám“) nebo sociálním firmám, které mají za cíl začleňovat znevýhodněné osoby. Možnost ucházet se o tento typ vyhrazených zakázek budou mít firmy, které zaměstnávají alespoň 30 % znevýhodněných osob z celkového počtu pracovníků;

- pouze na některé sociální služby a na omezenou dobu trvání (maximálně 3 let) neziskovým firmám, které působí v oblasti veřejných služeb a jsou založeny na participaci zaměstnanců.
- **Sociální, kulturní, zdravotnické** a některé další **služby**, např. právní, hotelové, restaurační a stravovací uvedené ve směrnících budou podléhat **novému zjednodušenému režimu** (viz PŘEHLED č. 6):
 - Tento režim se použije na zakázky převyšující částku 750 000 eur (oproti 200 000 eur u ostatních služeb). Předpokládá se, že zakázky, které mají nižší hodnotu a které nevyužívají prostředky z evropských fondů jsou zajímavé pouze pro podniky daného členského státu.
 - Veřejní zadavatelé mohou zakázku zadat nabídce odpovídající všem kvalitativním kritériím, jako jsou přístupnost, plynulost a udržitelnost nabízených služeb, které považují pro dotčenou službu za rozhodující.
 - Kromě povinnosti přistupovat ke všem podnikům stejným způsobem a zajistit přiměřenou publicitu vyhlášení veřejné zakázky (ve zjednodušené formě) i jejímu přidělení, použijí se na odpovídající postupy pouze předpisy vnitrostátního práva.
- Nová pravidla se nijak nedotýkají **způsobu organizace veřejných služeb daného státu**:
 - Členské státy si samy volí způsob, jakým budou jeho veřejné služby organizovány. Orgán veřejné správy tak buď může úkoly veřejného zájmu, jimiž je pověřen, vykonávat sám, přičemž využívá svých vlastních zaměstnanců, nebo výkonem těchto úkolů pověřit externí subjekty.
 - Předpisy o veřejných zakázkách a koncesích se použijí pouze v případě zadání služeb externím subjektům, jestliže se orgán veřejné správy rozhodne využít tento způsob organizace.
 - Spolupráce mezi orgány veřejné správy, zejména obcemi, nespadá do působnosti předpisů o zadávání veřejných zakázek: tato spolupráce je nyní garantována novými pravidly, které upřesňují její specifické podmínky (viz PŘEHLED č. 5).
- Hospodářské subjekty, které poruší některé z pravidel nebo povinností, budou **z účasti v zadávacím řízení vyloučeny**. Orgány veřejné správy jsou od nynějška povinny vyloučit hospodářské subjekty:
 - které byly odsouzeny za neplacení daní nebo příspěvků na sociální zabezpečení. K vyloučení však může dojít i v případě, že takovýto rozsudek neexistuje, ale orgány veřejné správy mají o neplacení důkaz;
 - odmítnout předloženou nabídku lze i na základě nerespektování horizontální sociální doložky (viz výše).
- Zvláštní ustanovení se nyní vztahují i na **subdodávky**:

- Příslušné orgány jednotlivých států musí i v případě subdodávek zajistit dodržování závazků v oblasti životního prostředí, sociální oblasti a oblasti pracovního práva, jež vyplývají z právních předpisů Unie, vnitrostátních právních předpisů, kolektivních smluv či mezinárodního práva (viz výše horizontální sociální doložka).
- Ve fázi výběrového řízení mohou být všechny podniky vyzvány, aby upřesnily, kterou část zakázky nemají v úmyslu provádět samy a hodlají ji svěžit třetí straně. V některých případech, podnik, který zakázku získá, bude muset veřejnému zadavateli sdělit jména a kontakty na subdodavatele, jež hodlá využít. Tyto povinnosti bude možno použít i na subdodavatele subdodavatelů.
- Může být stanovena odpovědnostní struktura.
- Případně mohou být dodávky subdodavatelů placeny přímo veřejným zadavatelem.